

TELEGRAFUL ROMAN.

Nr. 11. ANUL XII.

Sabiu, in 6 Februaru 1864.

tru provincie din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumătate de anu 4. fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 fl. pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru intea ora cu 7. cr. sirulu cu litera mici, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. si pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Telegrafulu ese de dona ori pe septemana: joia si Dumineca. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditura foiei; pe afara la c. r. poste, cu bani gata, prin scrisori francate, adresate catre espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. ear' pe o jumătate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

Pr. Nr. — 67.

An die Redaction des „Telegrafulu Romanu“, zu Handen des Herrn Zacharia Boiu, hier. Die beiliegende amtliche Berichtigung ist in die nach deren Empfang zu nächst erscheinende Nummer des Telegrafulu Romanu unverändert aufzunehmen.

Hermannstadt den 13 Februar 1864.

Noidhart,

Pol. Ober Emr.

Oficiosa indireptare.

„Telegrafulu Romanu“ in nr. 4. din 12. Ianuariu a. e. aducandu scirea, ca judele cercualu Ladislau Oiteanu, care pentru ilegalitatile se fusese suspendatu din Postu, s'a repussu iara officiu — din intre altele „ca repunerea judelui cercualu Oiteanu sau facutu prin uneltirile protectorilor si anume prin luarea unui protocoll fortiatu; mai incolo ca numitul jude cercualu din post a de resbunare aru fi arrestatu pe unu invetiatoriu comunalu“ etc.

Din ce ora din actele oficiose substernute r. Praesidiiu gubernialu s'a constatat, ca protocollele pe a caroru temeiu Officiolatu-lu Comitatalu Hunedorei a repusu in officiu pe numitul jude cercualu, s'au luntu in cea mai buna a' legale forma, fara de a face cea mai mica fortia cui'a — Din de ore ce mai incolo arrestarea dascalulu satescu Ioane Culca nu a urmatu din pofta de resbunare a judelui cercualu; ci la requisitiunea Protopopiatulu gr. res. din Ilia de dto 30. Dec. 1863 nr. 65, in care se require officiuu cercualu alu Iliei, ca „dupa ce in comunele Booz si Tirnavitia se vede a fi periclitata linistea publica si bun'a intelegere intre locuitori prin unu corifeu Ioann Culca numitu, care propria s'a auctoritate a ocupatu seola, se opune cu resistentia si agiteza poporulu in gradu supremu“ se face dispusetiuni covenite incontr'a renitentulu corifeu si agitatoru de poporu spre restituirea si restabilirea ordinei etc. prin urmare impartasirea de mai sus a Telegrafulu Romanu este nefundata.

din ce ora acea impartasire se vede a fi apta de a detrage vazei si auctoritatei dirigatoriilor publice, totu de odata se comitte judecatorie competente de a face pasii cuviinciosi spre persecuarea Redactorulu Telegrafulu Romanu pentru suscitatu impartasire, in sensulu legiloru penali.

Dela Praesidiiu-lu r. Guberniu Sabiu 13 Februaru 1864.

Inchiderea senatulu imperialu.

O depesia telegrafica a foii germane de aici „Herm. Ztg.“ etc. dto Vienna 15 Februaru aduce scirea despre inchiderea sesiunii de fatia a senatulu imperialu.

„Majestatea Sea Imperatulu, dice, inchise sesiunea senatulu imperialu cu unu cuventu de tron, alu carui cuprinsu principalu e urmatoriu. Simtu o trebuintia profunda, de a Ve vede impregiurulu Meu inainte de despartire-Ve. Vedu cu deosebita multamire pre reprezentantii Transilvaniei, cari pasira eu bucuria pe terenulu activitatiei comune constitutiunale tocmu candu Tirolulu serba (beganni se pare erore de telegrafia in locu de beging Red.) giubilandu amintirea impreunarei cu Austria. Pecandu senatulu imperialu preste totu dedu ansa la fenomenimbucuratoare, starea cea de necasu a unoru parti ale Ungariei trebuisa Me umple de jale din inima. DVostra ati sprijinitu fratiesce ostenintiele regimulu intru a ajutori pre cei nefericiti. Mai multe decisiuni de lege, este din consultarile Dloru Vostre, priimira sanctiunea Mea. Galitia resartena, si Bucovina s'au apropiatu de implinirea dorintieloru loru privitoare la drumulu feratu. Propositiunea privitoare la o asemenea considerare a marelui

Meu principatu Transilvania, adevratu caspre parerea mea de renunsi au aflatu resolvirea dorita. Dar vointia Mea firma e, si ingrijirea ceaviua a regimulu Meu vafi indreptata spre aceea, ca acesta linia de claditu, carea Eu o cunosc cu forte avantagiosa (de folosu) pentru Transilvania si totdeodata momentosa pentru imperiu, sa devina in currendu realitate. — Prin intrunuta lege de finantie e asiguratu fundamentulu constitutiunalu pentru tractarea cu finantiele in periodulu curinte de administratiune; prin incuviintierea continuarei contributiuniloru si taxeloru urcate din anulu trecut, precumu si a folosirei creditulu statulu a devenitu cu potintia acoperirea trebuintieloru straordinaire ale statulu. — Pentru deslegarea problemei de reformarea contributiunei suntu facuti deja pasii preparatori. — Referintiele regimulu Meu fatia cu poterile cele mari suntu amicabile. Cris'a, escata intre Dania si Germania, s'a scaritu pana la eveniminte bellice. Eu amu luat parte la esecutiunea confederativa in Holstein, si amu de cugetu, ca impreuna cu Prussia sa iau Schleswigulu zelogu pentru implinirea obligaminteloru din partea Daniei. Brava conducere, eroiculu curagiu alu armatei aliate dedura dreptulu si onorei Austriei, Prussiei si Germaniei intregi satisfactiune repede, stralucita. Resultatele atatu pe gloriose, — nu pentru scopuri de ambitiane si cucerire, ci de dreptate, — speru cu confidentia ca voru asigurati tieriloru, celoru vatemate atata tempu in drepturile lor, unu venitoriu fericitu, si nu voru periclitati in estindere mai mare pacea lumei si a patriei nostre. Austria a doveditu, ca n'form'a sea cea ntinerita pastréza spiritulu celu bunu de demultu, si in calile cele noue de libertate ale vietiei de statu a luat cu sine ereditate a puterei si a gloriei se! —

Dela senatulu imperialu.

Repede, ca candu aru simti „sfarsitul dileloru se“, se ndeasa un'a ntr'alt'a siedintiele senatulu imp., si ca nici odata vedemu acumu catra capetulu sesiunii sborandu proiectele de legi din camer'a ablegatiloru in cas'a magnatiloru.

Cas'a de susu desbatu in siedintia 23 din 8 Febr. c. n. relatiunea comisiunii finantiale pentru controlarea datorieloru statulu.

Cas'a ablegatiloru continua si fini in siedintia 85. din 9 Februaru c. n. desbatarea asupra celoru 7 diferentie dintre ambele case in privintia bugetulu. Resultatu fu, ca purediendu comisiunea amestecata din principulu: ca summele mai mici se cuprindu in cele mai mari, si dupa acesta principiu statorindu legea finantiale pe anulu 1864, cas'a ablegatiloru priimesce de alu seu acestu principiu, precumu si consecuintiele emanate din elu. Si asiatiote spesele statulu din 1 Novembre 1863 pana'n 31 Decembre 1864 suntu 614,260,059 f.; tote veniturile statulu in acelasi restempu 568,547,335 f. va sa dica mai multe spese decatu venitu, respective datorii de statu pe acestu periodu de 14 luni. 45,712,724 f.

De interesu specialu pentru noi Transilvanii e alu doilea obiectu adusu la ordinea dilei. Acela e raportulu comisiunii asupra propunerei ableg. Baritiu, privitoriu la mai multe dorintiesi acceptare referitoare la comeriulu Transilvaniei cu principatele dela Dunare (rectius: cu principatele romane unite, Red.) Refer. Br. Dobloff cuprinde

tóte 8 dorintiele ableg. Baritu intr'un'a, si propune a se provocá in. regimu:

cá in interesulu bine intielesu alu Austriei, precumu si alu principatoru dela Dunare sa ia o cale, carea fára de a se amestecá in incurcaturile *) de statu ale acelu tieri, concedu a se face invoieii, prin cari referintiele vecinale sa devina mai amicabile, pedecele comerziului mai liberu sa se delature si mesurile spre scopulu acest'a sa se inainteze.

La acestea propune a se mai adauge si dorintiele speciale: „cá storsatureloru (mancatorieloru), cari se facu prin organele imperatesci la visarea paspórteloru si cari suntu o sarcina grea mai cu seama pentru marginenii Transsilvaniei, sa se puna capetu.“ — Despre amendóne punctele acestea propune comitetulu a se face amintire la bugetulu ministeriului de comerciu si economia natúnala.

Camer'a primesece propunerile comitetului.

Cas'a desusu in siedinti'a 29. din 10 Februaru primi si ea propunerea comisiunei amestecate: de a se 'n-voi ambele case in pivinti'a celoru 7 puncte de divergentia la incuviintiarea summeloru mai mici. Conte **Leone Thun** adusesse o propunere contraria, carea insa la votarea nominala remáne 'n minoritate de 23 fatia cu 33 voturi.

In cas'a ablegatiloru erá sa se 'ncepa in siedinti'a 86. din 10. Februaru unu obiectu fórté momentosu, adica:

propunerea lui **Ryger**: de a se pune justiti'a civila si penala a toturoru regatelor si tieriloru sub competinti'a senatului imperialu mailargu (de ase face un'a justitia pentru tóta imperati'a.)

Ryger si motiveza propunerea sea si propune a se predá unei comisiuni de 9 membri; dar ministrulu de statu, cavalerulu de **Schmerling** enuncia, ca tempulu nu e oportunu (priinciosu) pentru acestu proiectu; cáci o schimbare atátu de afunda in constitutiune nu se póte face pána atunci, pána candu voru fi de fatia in senatulu imp. representantii toturoru regatelor si tieriloru, si de aceea regimulu aru dorí, cá lucrulu acest'a deocamdata sa remána intru atáta.

Propunerea lui **Ryger**: de ase luá obiectulu la pertractare, se aduce la votare; dar remáne in minoritate ecclatanta: numai 3 ablegati lu sprijinescu. —

Apoi desbate si priimesce camer'a unele modificári ale legi pentru controlarea datorieloru statului.

○ fundatiune nóua.

Unu actu de rara filantropia inregistrámu cu fericire din partea dómnei **Elen'a Birt'a nascuta Gib'a** din Aradu. Acésta dómna, nascuta din tata grecu si muma romána, reposata in 13/25 Ianuariu a. c. la Pest'a si immormentata la Aradu, afara de aceea ca a testatu: bisericei rom. cat. din Aradu 2000 f., bisericei catedrale románe din Aradu 4000 f., bisericei g. n. u. din Bichisiu 1420 f., scólei g. n. u. din Bichisiu spre imbunatatirea platiei invetiatoresci 1000 f., bisericei g. n. u. din Oradea mare 1000 f., pentru imbunatatirea platiei cantorelui grecescu 500 f., bisericei g. n. u. din B. Ineu 1000 f., bisericei g. n. u. serbesci din Aradu 500 f., bisericei augustane din Aradu 500 f., bisericei elvetice din Aradu 500 f., Xenodochiului Aradanu 1000 f., Casei seraciloru din Aradu 1000 f., pentru 12 veduve 1200 f., a facutu si o fundatiune de 48,000 f. sub numele „Asiediamentu Elenei Birt'a nascuta Gib'a“, din cari se voru infiintiá 12 stipendii a 200 f. pe anu pentru 12 tineri románi si greci de religiunea greco-orientala (neunita.) Actulu in sine e prea mare, rezultatele lui voru deveni prea estinse, prea momentóse si prea binefacatóre, decátu cá sa nu publicámu si noi, dupa „Concordi'a“, punctulu respectivu din testamentu in totu cuprinsulu lui; cáci simtímu o datorintia sacra, a pastrá generatiunei presinte si venitóre numele acestei femei románe, carea va fi a trei'a stea lángha cei doi méri binefacatori ai tinerimei si prin ea ai natúniei; va fi, dicemu, numele **Birt'a—Gib'a** alu treilea lángha ilustrele nume **Romantiai** si **Jig'a t** — Eata ce dice testamentulu.

§ 23. Luandu in privintia, cumca institute pentru inaintarea cresterii seracei tinerimi g. n. u. pre rare suntu, ma in unele impregiurári nici singuraticie institute nu suntu; si din ale institute de dupa regularea intemeietoriloru nu se potu participá; ear temeulu de capetenie alu inaintárei natiuniloru, si a bune stari precum spirituale asiá si materiale, jace in e-

ducatiune si scóla: dreptu-aceea eu cá din parinte grecu si mama romána nascuta, petrunsa de acea ostare, ca la inaintarea mai frumosulu viitoriu, culturai spirituale si inflorirei acestoru natiuni dupa potintia-mi sa potu conferá, intru acea dulce sperantia, cumca acésti'a a mea facta va fi urmarita de unu salariu (dór salutaru. Red.) efepu, si cumca stravechiulu meu mormentu lu va tiené vrednicu de recunoscatóre privire: bucurosu m'amu hotaritu a infiintiá unu asiediaminte sub titulu „Asiediamentu Elenei Birt'a nascuta Gib'a“, din carea cauza prin acésti'a demandu, ca dupa intrevenind'a mea mórté: esecutorulu testamentului meu, din lasamentulu meu spre acestu scopu 48,000 f. v. a. in cas'a de pastratu din Aradu séu Pest'a cá asiediamentu vecinicu sa-lu elochedie pe interesu.

Statutele asiediamentu acestui'a alu meu le cuprindu in urmatórele:

a) Acestu asiediamentu, precumu mai susu s'a disu, se va numi „Asiediamentu Elenei Birt'a nascuta Gib'a.“

b) Capitalulu acestui asiediamentu alu meu se va asiedia in cas'a de pastratu din Aradu séu Pest'a, precum esecutorulu testamentului meu cu cale va aflá.

c) Acestu asiediamentu lu supunu priveghiárei unui comitetu statornicu, rogandu pre Ilustritatea Sea Domnulu Episcopu g. n. u. alu Aradului, si in intemplanrea vacantiei, pre locutenintele seu, spre primirea presidiului.

d) Acestu comitetu va stá afara de Presidele din 12 medulari, din cari deapururea si nestramutaveru 4 din cleru si 8. din mireni—civili—sa fia; de medulari acestui Comitetu pre urmatorii, denumescu, adeca:

Din cleru.

1. Ioann Rusu catechetulu preparandiei g. n. u. din Aradu. 2. Georgiu Popescu protopresviterulu g. n. u. din Buteni. 3. Iosifu Belesiu protopresviterulu g. n. u. din T. Varad'a. 4. Petru Chirilescu protopresviterulu g. n. u. din Kis-Jenen.

Din mireni.

1. Ilustritatea Sea Domnulu Teodoru Serbu, supremulu comite alu Aradului. 2. Ioann Popovicu Directorulu preparandiei. 3. Alessandru Gavr'a profesore de preparandia. 4. Atanasiu Sandor profesore de preparandia. 5. Georgiu Ebesfalvay advocatu. 6. Petru Fruscha cive din Aradu. 7. Petru Nicoliciu negotietoriu din Oradea mare. 8. Marcu Daliciu negotietoriu din Lipov'a, rogandu pre insiratii susu titulatú Domni cá acésta denumire, in interesulu tinerimei care de acestu asiediamentu se va folosi, fára de renumeratiune a o primí; asecuratulu meu scopu prin ostene'loru a o sprijini sa bineveiesca.

e) Spre ducerea protocolului acestui comitetu rogu pre celu mai tineru dintre membrii comitetului.

f) Pre permanentulu preside alu comitetului, adeca pre episcopi'a g. n. u. din Aradu cu tóta stim'a o rogu, ca scripture atingatóre de acestu alu mei asiediamentu, precum si altele scrisori a comitetului meu, destinsu in archivulu Episcopiei a se pastrá sa demánde.

g) Sfer'a afaceriloru Comitetului, mai josu se va circumscrie.

h) Din acestu alu meu asiediamentu ne'nterruptu se voru stipendia 12 elevi nascuti greci si románi de religiunea g. n. u. din Comitatele Aradu, Bihoru, Bichisiu si Cianadu, unulu câte unulu cu stipendiu anuale de 200 f. v. a. (Va urmá.)

Unu cuventu in caus'a propria.

(Continuare si capetu.)

Amu disu in nr. precedinte, ca ne'ntielegerea dñarielor romanesci din partea poporului escusa incátu-va, dar nu rectifica de ajunsu putín'a loru citire, si acum adaugemu fára téma de a fi combatuti, ca nici poporulu magiaru, nici chiaru celu germano-sasescu, care face atáta sfara 'n tíera cu cultur'a sea, nu 'ntielege de ajunsu diuarele sele respective; insa cu tóte acestea nu se scumpesce cutare si cutare comuna a aboná la cutare si cutare diuariu de limb'a sea. Cáci in comun'a 'ntréga fi-va cine-va, care sa scia spune si saténului ca ce sta 'n novele, ce se mai vorbesce, ce se mai face prin lume; notarulu, invetiatorulu, preotulu arareori voru fi ori asiá de ignorantu, cá sa nu 'ntieléga baremu parte ce spunu jurnalele, ori asiá de comodi si egoistici, incátu sa nu comunice si conlocutoriloru sei câte ce-va din cele citite.

Ce e dar caus'a, de nu se abonéza comunele romanesci cu mai multu interesu la diuarele sele?

O spunemu verde, ca dupa parerea nóstra caus'a principala e nepasarea. Poporulu, — elu cá tóte popórele, (intielegemu cu preferintia pre saténulu) e preocupatu de „necasarile“ sele si ale tierci; elu e adevoratulu producatoriu, producatorulu pánei si alu toturoru celoru de lipsa pentru vi-

*) S'aru fi potutu dice: referintiele.

etia, si productiunea acést'a i consuma totu tempulu, încátu pentru citirea jurnaleloru, chiaru si sa le póta si sa le scia citi, nu i-arú remané tempu. Si nici ca aru fi bine, cá saténulu nostru sa lase córnelu plugului si sa apuce jurnalele n mâna; atunci, ce e dreptu, aru fi tempulu de aurú pentru jurnalisti, dar noi cu tóte acestea nu dorimú acelu tempu. Cíti dar nu póte saténulu; dar a scultá? Acést'a o póte si celu mai simplu. Deci numai de potinti'a acést'a a lui sa se folosésca conducatoriú cei immediati ai poporului! Ei sa citésca, sa estraga ce e mai bunu si mai de lipsa, si sa comunice si poporului intr'o forma simpla, chiara, intielegibila. Atát'a amú dorí, si credemu ca avemu totu dreptulu a dorí dela conducatoriú poporului, adica dela inaintestatoriú unei comune satesci. Déca amú voi sa imitámu si noi unu obi-ceiu de moda acum, amú strigá si noi asupr'a preotím ei; cáci ce e mai nevatematoriú si mai nepericulosu astadi, decâtu a gramadí tóte peccatele pe preotíme! Dar noi nu o vomu face. Nu o vomu face, pentruca acele strigate partea cea mai mare suntu fára intielesu, parte pentru-ca in casulu, despre care vorbimú noi, rol'a preotím ei e numai secundaria. Din-contra insa vomu pretinde mai multu zelú, mai viua întere-sare din partea oficielorú politice: din partea amplotilorú subalterni, a notarilorú comunali si a judilorú comunali. Aici ne lovimú de nou de reulu espusu mai susu: de notarii ne-románi prin comune române; aici insa pretendemu cu cerbicia nefránta, cá judele si representanti'a satului sa nu concéda, a se cheltú unu cruceriu fára scirea si voi'a lorú si fára folosulu comunei.

Si óre pentru ce staruimú noi atát'a de multu, cá jurnalele romanesci sa fia citite prin comunele romanesci? Pentru-cá sa ne marimú numerulu abonantilorú? Si acést'a nu ni s'aru poté imputá; cáci cu cátu amú avé mai multi abonanti, cu atát'a mai multu aru cresce si mijlócele redactiunilorú, cu atát'a mai ample, mai interesante, mai productive si mai folositoare aru devení si jurnalele. Ele, care astadi, unulu cá si altulu, vegetéza d'abiá de adi pâna mâne cu trei patru sutisiórele lorú de abonanti, prin participarea comunelorú cá prin o lovitura magica s'aru poté urcá la numerulu duplu, si redactiunile aru poté sacrá totu tempulu si tóte poterile lorú pentru aventura diuarelorú sele.

Dar nu atátu pentru acést'a dorimú si pretendemu sprijinire mai caldurósa din partea comunelorú satesci, cátu mai vertosu pentru aceea, cáci diuarele suntu astadi cele mai bune educátore (crescátore) politice ale popórelorú. Ele suntu resarite din viét'a popórelorú, si radacin'a, din carea-si tragu necurmatu suculu vietiei, e viét'a poporului. De aceea ele iau cea mai activa si mai intima parte la placerile si dorerile, la castigurile si suferintiele, la binele si la reulu lui; ele cá nisce oglinde arata starea lumii, combina presintele cu trecutulu, trecutulu si presintele cu venitoriulu; ele desfastura tabloulu celu mare alu istoriei, si ne aducu la cunoscintia faptele bune si rele, nobile si condannabile ale altorú popóre, ale altorú staturi, si si ale nóstre chiaru, impreuna cu urmárele lorú. Si n'tr'adeveru, panacandu nu vomu fi in stare a dá poporului, intielegemu sateanului nostru, o crescere graduata politica; panacandu nu ne va succede a desceptá in elu consciinti'a drepturilorú si a datoritiilorú lui; panacandu elu nu va cunósce positiunea sea in comuna, in municipiu, in tíera, in imperiu; panacandu nu va sci deosebí un'a forma a regimului de cealalta; panacandu preste totu nu se va cunósce elu insusi pre sine: pâna atunci elu remáne o turma risipita fára planu, fára spiritulu si fára viét'a, lasatu prada astutiei, arbitriului, potentiei, intemplárei; ear conducatoriú lui devinu nisce generalifára armate.

Acést'a aru trebui sa o preugete cu multa seriositate toti acci'a, cari voiescu binele, inaintarea, fericirea poporului nostru. Nici unu poporunu póte fi fericitu, care nuse scie fericí insusi pre sine.

Eata dar, pentru-ce staruimú atát'a pentru citirea diuarelorú romanesci din partea comunelorú române!

Bucovin'a, de sub ruinele cetáti Arco-badara, Ianuaru 1864.

In anulu 1843. 10/22 Martiu nr. 2786 a esitu din cancelari'a consistoriala din Cernautiu urmatórea ordinatiune:

Maiestatea Sea c. r. a bine-voitu a-si respicá prea grátiosu dorinti'a, cá sa se infiintieze bibliotece in protopresviterii si parochii, neinsarcinandu-se insa nice unu fundu publicu cu infiintarea acést'a.

Fiindu ca e in interesulu santei nóstre biserice dreptu-credincióse si alu consistoriului, cá clerulu diecesanu in Bucovin'a sa se întarésca in principiele religiunei sale si sa

pasiésca nainte in cultur'a sea religioso-morala: de aceea se impune protopresviteratelorú detorinti'a ne'ncungiuravera, de a'nriuri in modulu celu mai lucrativu si mai zelosu, cá atátu in locurile protopresviteratelorú, cátu si dupa potintia in statiunile cele mai alese ale cercurilorú parochiale sa se infiintieze prin cumperatare, legate si contribui de buna voia incetu cu incetu bibliotece de cárti nedanautióse pentru ortodocsia, cari sa sierbésca de lectura fia-cárnia din pastorii sufletesci, care aru tinde a-si largi sfer'a sciintifica.

Resultatulu lucrativitatiú are protopresviteratulu a-lu inscrie si a-lu tiné evedinte intr'o consemnatiune facuta dupa formulariulu alaturatu, *) care consemnatiune este de asternutu consistoriului antáiú in lun'a lui Ianuaru 1845. si apoi totu deun'a dupa decursulu trieniului urmatoriu.

Eugen m. p.

In anulu 1849. 23 Iuniu (5 Iuliu) Nr. 2016 aduce aminte consistoriulu de ordinatiunea acést'a, ambiandu protopresviteriele, „cá sa se silésca a introduce in trieniulu curgatoriu bibliotecele acestea atátu de folosítore pentru intemeierea si acrescerea culturai religioso-morale a preotím ei; a incepe macaru a le introduce prin anuala adunare de bani dela preotíme.“

Cu tóte acestea noi nu aflámu nicairea date, ca preotii aru fi contribuitu intr'unu feliu care-va pentru infiintarea bibliotecelorú acestora, nece ne este cunoscutu, ca protopresviterii aru fi cautatu cu adinsulu a implini acceptarea acést'a a Consistoriului, carele si elu nu-i fára de vina in caus'a acést'a, intrelasandu din anu in anu a cere dela protopresviteri cu rigorositate consemnatiunile atinse, si asiá dandu uitárei unu institutu atátu de cumpanitoriu pentru progresulu in sciintiele teologice.

Asta intrelasare cu atát'a e mai nefavoritóre pentru consistoriu, pentru ca face sa cada asupra-i prepusulu, ca lui nu-i este de alt'a aminte, decâtu de a dá ordinatiuni; implinescu-se acelea insa, au neimplinescu-se? totu atáta, pe candu s'aru cadé, cá ele sa fia observate intocma cu tóta scumpatarea. —

Ce folosu acumú, ca Consistoriulu in anulu 1856 in 1/13 Augustu cu Nr. 1249 a datu ordinatiunea despre predicare si facerea predicelorú, déca acést'a nu se póte pune in lucrare din lips'a midilócelorú? Ce folosu, ca in anulu 1857 s'a introdusu prin ordinatiunea din 8/20 Februaru nr. 3924 prea frumosulu si neaperaverulu institutu alu adunantielorú pastorale, déca acestea, afara de aceea ca nu se tinu regulatu la restimpurile anumite, remánu, de câte ori se si tinu, fára fiintia, neexploatare, ci numai formalitate, si iarasi din lips'a mediulócelorú?

Ce folosu, ca acumú in dílele cele din urma s'au impartitu intre barbatii cei mai de frunte ai preotím ei întrebári de totu fiintiale pentru biseric'a nóstra, precum e ceea despre autonomi'a bisericei gr. or., despre administratiunea averei ei etc. spre a le respunde, radimandu-si dísele pe citate din isvóra, déca i vedi acumú sbierandu dupa isvóre, neesistandu in tóta Bucovin'a mai multu decâtu dóue biblioteci, si anca si acelea de totu serace de opuri cu cuprinsu curatu si limpede de sciinti'a orientala, fára de amestecu apuseanu?

Este adevératu, ca la bibliotecele susu atinse s'a pusu fundamentu, cumperandu-se cu spesele fundului relegianariu pentru fia-care parochia câte unu esemplariu din „telcúirea testamentului nou“ compuse de profess. de Teologia din Cernautiu, p. Vasile Ianovicu, câte unu esemplariu din predicele pentru duminece si serbatori de peste anu compuse de locot. protop. p. Samuilu Andreieviciu, etc., si indetorindu-se si ceilalti professori ai teologiei a dá la lumina câte unu opu despre obiectele, ce le propunu, care si acestea sa se póta procurá pentru bibliotecele parochiale; dar acestu inceputu inca-i sblabu, mai alesu ca professorii de Teologia, — spre mirarea tuturor'a anca n'au datu la tipariu nemic'a, ba anca unii se tinu, ca nici n'aru fi indetoriti de a dá cev'a, „fiindu-ca ei cá professori suntu numai oblegati de a propune in prelegeri“; de si natiunea intréga pretinde dela dñsiei, cá dela nisce professori ai unui institutu mai bine organizatu de feliulu acést'a, sa inriurésca cu sciintiele sale nu numai intre patru pareti cu gur'a, ci si cu tipariulu in cercuri mai largi.

In astfelu de impregiurári, si avendu in vedere cerintiele sciintiale ale timpului de acumú, au ajunsu preotímea la a unspredeece óra, in care trebuie sa se ingrijésca de bibliotecele parochiale si sa le vina in ajutoriu cu totu feliulu de contribui anuale si daruiri de bani si de cárti.

Si in adevératu, déca luámu seam'a la starea materiala a preotím ei, nu se cere nici decâtu multu, cându se pretin-

*) care insa, fiindca cu rubricatele lui aru fi intardjatu esirea foii, dar si afara de aceea prin descrierea premergátore se suplinescu de ajunsu, nu-lu mai comunicámu. Red.

de, că fia-care preotul sa contribuie pe anu, spre scopulu acest'a câte 6 f. v. a. séu câte 10 cr. v. a. dela fia-ce im-mormentatiune, care aru face pe anu, adunandu-se dela toti preotii din pastoria, la 2000 f. v. a. — Dr. I. . . .

Varietăți și noutăți de di.

Comun'a israelita din București cântă in 24 Ianuaru — diu'a unirei principatelor — imnulu urmatoriu.

Inaintea ta Parinte,
Tu alu lunei creatoru,
Te rogămu sa iei aminte
Imnulu nostru rogatoru.
Tu esti celu ce-ai scosu lumin'a
Din nimicu la inceputu,
Tu esti celu ce'n Palestin'a
In marire ne-ai crescutu.

Tu esti Domnu in asta lume
Si pe tine te strigamu,
Alu teu sântu si mare nume
Diu'a nopțea-lu cântămu:
Mare 'i Domnulu ce lu cânta
Israelu poporulu seu;
A lui lege este sânta,
Elu e singuru Domnedieu!

Asta tiéra de doru plina,
Estu edemu desfatatoru,
Unde tie toti inclina
Inim'a si fruntea loru,
Din inal'ta ta marire
O scutesce de cei rei,
Carii cautu prin'uneltire
Sa o sfâște 'ntre ei.

Ear acelui'a ce tine
Sceptrul ei de Domnu si fiu,
Printiulu ce crede 'n tine,
Alessandru Ioann antăiu,
Fa că singuru sa supuie
Pe ai patriei dusmani,
Sub piciorulu lui sa puie
Arm'a crudiloru tirani.

Romani'a s'o 'nfloréscă
Că si Rom'a mum'a s'a,
Ear in tron'u sa-lu umbréscă
Lauri si iubirea t'a.
Dómne, Dómne, tu esti mare,
Dela tine noi sperămu
A Româniloru salvare
Dela tine acceptămu! — Granda.

Colecte pentru soldatii raniti din Schleswig se facu foarte multe; ableg. Brosche adunase dela senatorii imperiali aprópe la 2000 f.

Prospectu politicu.

De cându au desiertatu Danii intariturile Danewirk-ului diplomati'a au inceputu a desvoltá o activitate nespusa.

Se dice ca Prussi'a si Ausrli'a inca de mai nainte tin-tea din tóte poterile intr'acolo, că sa nu dea prin actiunea loru ansa la unu conflictu european. Dupa cum se vede din purtarea Generalului Wrangel, ducatele deocamdata trebuie ocupate, si dupa cumu se vede mai departe Schleswigulu, numai de Austro-Prusi. Ducatul cestu din urma, carele nu au fostu proprietate a federatiunei, si pre carele lu ceru Nemtii numai pentru numerulu celu mare de Nemti dintr'ensulu si pentruca e adapatu de cultura de a loru, lu voru tinea dara Austro-Prussii cá zalogu. Angli'a crede dara, ca protocolulu dela 1852, carele asigura Daniei intregitatea monachiei, e in valóre, si asiá daca nu se póte restitui status quo, celu pucinu ducatul Holstein cá tier'a a federatiunei sa se re'ntórca la federatiune, si cá sa se multiaméscă si simtiulu nationalu alu Nemtiloru, sa li se dea si partea cea nemtiéscă a ducatului Schleswig. De va fi diplomati'a intie-lésă cu asiá ceva nu scimu; nemtii de siguru ca nu. Dar nici Danii nu credu asiá ceva. Ei dincontra credu, ca equilibriulu european are lipsa de intregitatea monarchiei loru, prin'urmare la ce o resistintia pentru de a fi séu a nu mai fi, candu in finea luptei totusi va sa ia diplomati'a firele amána spre a le descurcá. Dar apoi pentru ce totusi lupta? Pentruca poporulu danu inca, cá multe alte popóre neesperte, vrea sa aiba resboiu, vrea sa invinga, si vrea, cá sa nu se mai tragane cu constitutiuni mai multe, ci numai cu un'a unitaria pentru tóta Dani'a. Regele se vede a fi supusu poporului, si de aceea de oparte iau facutu pe voia, de alta nu au vrutu sa se strice cu diplomati'a.

Nu va trece multu, si trupele Austro-Prusse voru fi ocupatu Schleswigulu intregu. Atunci mai lesne va fi de vediatu, ce directiune are sa ia cestiunea acest'a.

Din Paris aduce „Botschafter“ sciri foarte ingrozitoare. Elu dice, ca cuventarile lui Thiers aru fi provocatu ideea de o noua lovire de statu. Totu acelu diuariu ne mangaia, ca

sau resfiratu tóte necuratele naluci de acestu feliu, din cauza ca imperatulu vrea sa-si indrepte atentiunea pucintelu in afara.

Din Itali'a din ce se apropia acumu primaver'a, din ce suntu si scirile cele infocate de resboiu totu mai reci. Despre regele Victoru se dice, ca nu au fostu la Milanu comitatu de fiulu seu Amadeu. Aci sa fia priimitu in audientia pre Pasolini, carele au adusu o scrisóre dela imperatulu Napoleonu. Scrisórea acest'a se dice mai departe, ca aru fi consternutu pre regele forte. — Despre Garibaldi se dice, ca iara patimesce de ran'a ce se spartu de nou, asiá încátu nu suntu prospecte de a poté parasi insul'a Caprera. Incercările regelui de a pact'a cu Garibaldi, sau respinsu. Cu tóte cele de mai susu in Itali'a suntu multi, carii credu in resboiu si inca in resboiu pentru eliberarea Venetiei.

Nr. 75—2 Publicare de concursuri.

Prin acest'a se deschidu pâna 'n 29 Februaru a. c. ur-átórele concursuri:

1. In urmarea intimatului consiliulu din 30 Decembre 1863. Nr. 86,844. la statiunea invetiatoréscă din Săre e a romana, inzestrata cu emolumentele annale de 80 f., 4 jugere de aratura, $\frac{1}{2}$ jugeru de gradina, 26 chible (galete) de grâu, 10 galete de cucuruзу, 10 galete de lordiu, 30 p. de sare, 10 p. de lumini, 1 porc de 2 ani, 2 stánjini de lemne si 6 stángeni de pate.

2. La suplentia invetiatoréscă din Drinov'a, inze-strata cu emolumentele anuale de 42 f., $1\frac{333}{1000}$ jugere de livade, $\frac{1}{2}$ jugeru de gradina, 6 $\frac{2}{3}$ galete de grâu, 13 $\frac{1}{2}$ galete de cucuruзу, 33 $\frac{1}{3}$ p. de sare, 66 $\frac{2}{3}$ p. de clisa, 8 $\frac{1}{2}$ p. de lumini, 5 $\frac{1}{3}$ stánginu de lemne si cortelu liberu.

3. La statiunea invetiatoréscă din Cheveresulu mare, inzestrata cu emolumentele anuale de 90 f. v. a., 2 jugere de aratura, 1 jugeru de gradina, 20 galete de grâu, 20 galete de cucuruзу, 40 p. de sare, 100 p. de clisa, 15 p. de lumini, 8 stánjini de lemne si cortelu liberu.

4. La statiunea invetiatorului de fetitie din Lipov'a, inzestrata cu emolumentele anuale de 262 f. 50 xr. v. a., 30 galete de grâu, 14 stánjini de lemne si cortelu liberu.

Deci dara doritorii de a cuprinde vreunulu dintr'aceste posturi pâna la numit'a di (dechilintu pe fiacare statiune) au de a substerne acestui Consistoriu diecesanu concursurile sale cuviinciosu timbrate si provezute cu estrasulu de bottezu, cu adeverint'a despre sciintiele absolute, despre servitiulu de pâna aci si despre portarea sea morala si politica.

Din siedinti'a Consistoriala scolastica tinuta in Timisiór'a in 16 Ianuaru 1864.

Imprumutulu de statu alu Marelui-Ducatu Baden.

Sortirea in 29 Februaru 1864.

Castigurile principale suntu:

f. 40,000; 35,000; 15,000; 10,000; 5000,
4000, 2000 pâna la 47 f.

O sórte pentru sortirea de mai susu consta 1 f. v. a.
3 sorti " " " constau 10 f. " "
7 " " " " " 20 f. " "

Comisiuni sa binevoiesca a se tramite cátu mai cu-rendu pelंगा alaturarea taxei directu la subscrisulu, pentru care indata se voru tramite promptu franco sortile, precum si dupa sortire list'a.

Negótiulu de banca si de cambie:

L. Steindecker-Schlesinger,

in Frankfurt a. M.

Mai adangu, ca 'n tempulu din urma prin midilocirea mea s'au castigatu sórti insemnate.

Nr. 74—4

Preturile de piatia

din Sabiiu, Marti in 4/16 Februaru. 1864.

	fl.	xr.
Gráulu de frunte, galét'a nemt. (Metzen) *)	3	60
" de midilocu "	3	33
" de códa "	3	7
Secar'a galét'a nemtiéscă (Metzen) *)	2	27
" de midilocu "	2	20
" de códa "	2	13
Ovesulu de frunte, gal. nemt. (Metzen) *)	1	53
" de midilocu "	1	47
" de códa "	1	40
Cucuruзуlu galét'a nemtiéscă (Metzen) *)	2	20

*) 3 galete nemtiesci suntu 2 galete ardelenesci.